

10. Эко У. Полный назад! «Горячие войны» и популизм в СМИ / У. Эко ; пер. с итал. Е. Костюкович. – М. : Эксмо, 2007. – 592 с.

11. Троїцька О. М. Діалог і діалогічність в культурно-освітньому просторі: філософські засади / О. М. Троїцька // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії. – 2016. – № 65. – С. 50–57.

Інна Сербин

студентка IV курсу Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

(науковий керівник – кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології та методики викладання культурологічних дисциплін імені В.Г. Короленка Дмитренко В.А.)
(м. Полтава)

МЕЦЕНАТСТВО В ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇНАХ: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА СУЧАСНИЙ СТАН

Нині дедалі виразніше постає тенденція до поглибленого й детального розгляду низки ігнорованих або сфальсифікованих раніше історичних явищ. У контексті висловленого увагу сучасних учених привертає меценатство як вид суспільно-корисних дій у сфері культури. Саме через призму історії меценатства проступає еволюція соціально-економічного та культурного статусу найвідоміших покровителів мистецтва, їх роль і місце в системі загальносвітової культури, можливим стає розкриття духовного ества благодійника, його способу життя. Адже без цього неможливо дати повної характеристики культурному життю в Україні, з'ясувати спонукальні мотиви меценатства і, відповідно, його роль в збереженні пам'ятників вітчизняної історії та культури.

Слово «меценат» увічнило пам'ять про реальну людину, яка жила в I столітті до н.е. в Римі і носила це ім'я. Гай Цильній Меценат був відомим державним діячем при імператорі Октавіані Августі.

Про Мецената відомо, що він знатний і багатий, належав до стану вершників, вважався нащадком етрусських царів. Походження і стан дозволяли йому зробити видатну кар'єру в Римі. Проте, – окремий випадок у той час, – «честолюбство», заздрість, недобррозичливість були йому зовсім чужі. Меценат не займав офіційних державних посад. Він вів досить незалежний спосіб життя, був прихильником епікурівської філософії. Кращі поети того часу знаходили в Меценаті уважного покровителя і захисника. Він протегував, надаючи матеріальну підтримку Вергілію, Горацию, Луцію Варію Руфу, Сексту Пропорцію та іншим [1, с.138-141].

Піклування про поетів зробило ім'я Мецената символом фінансової, економічної, політичної і навіть релігійної підтримки творчої і просвітницької діяльності літераторів, музикантів, архітекторів, скульпторів, художників, вчених, педагогів – тих, хто був талановитий, але не мав фінансових засобів.

Термін «меценатство» досліджується та аналізується у працях сучасних українських науковців О.Донік, Л.Лавриненка, Т.Рашко, М.Слабошпицького, у

нормативно-правових актах, довідникових виданнях тощо [2, с.7].

Так, кандидат педагогічних наук, доцент Л.Я. Лавриненко у своїй статті дає наступне визначення меценатству: «меценатство – це діяльність, що спрямована на підтримку та стимулювання різного роду творчих ініціатив в області мистецтва, освіти і культури. Для меценатства характерно, що фінансування при цьому відбувається у вигляді приватних дарів чи грошових внесків без попереднього розрахунку на отримання взамін прямої чи прихованої вигоди [3, с. 63-69].

На сьогодні меценатство є важливим джерелом недержавної підтримки соціально-культурного розвитку держави, оскільки, як свідчить світова практика, державного фінансування в багатьох випадках недостатньо для збереження та розвитку національного культурного надбання. Оцінюючи досвід управлінських процесів в Україні, можна стверджувати, що державне регулювання розвитком благодійності та меценатства є неупорядкованим та непослідовним, що в свою чергу призводить до затяжної духовноекономічної кризи.

У законодавстві більшості розвинутих країн передбачено, що сума благодійних внесків вираховується з прибутку благодійника – платника податку ще до того, як цей прибуток потрапляє у сферу прибуткового контролю. У Франції в 2003 році розроблена податкова система, що передбачає зменшення на 60 % податків підприємств у випадку надання ними меценатської допомоги. В Італії індивідуальні благодійні внески можна надавати лише урядовим і тим приватним організаціям, що користуються довірою уряду, на проведення виставок, придбання та реставрацію художніх цінностей. Греція дозволяє відраховувати на меценатство 30 %, Німеччина – 33,2 % [4, с. 89]. У Швеції кожен рік проводиться церемонія «Меценат року».

Законодавство зарубіжних країн на практиці демонструє свою ефективність, оскільки передбачає наступне: сума благодійних внесків вираховується з прибутку благодійника – платника податку ще до того, як цей прибуток потрапляє у сферу прибуткового контролю.

Враховуючи позитивний характер цього досвіду, Україна повинна виробити вітчизняні засади благодійництва та благодійної діяльності, що знайде законодавче закріплення на державному рівні [1, с. 138-141].

Таким чином, аналіз практики державного регулювання діяльності меценатів у зарубіжних країнах сприятиме успішному становленню явища меценатства в нашій державі, а вивчення і творче використання досвіду сприятиме розвиткові благодійності та меценатства в Україні, її спрямуванню у русло цивілізованих країн.

Список використаних джерел

1. Матяж С. В. Досвід зарубіжних країн у сфері державного регулювання меценатської діяльності / С. В. Матяж // Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія Політологія. – 2008. – Т. 79, Вип. 66. – С. 138–141.
2. Донік О. М. Благодійність в Україні (XIX – початок XX ст.) / О. М. Донік // Український історичний журнал. – 2005. – № 4. – С. 160–174.
3. Лавриненко Л. Я. Меценатство и благотворительность: история развития / Л. Я. Лавриненко // Школа. – 2001. – № 2. – С. 63–101.

4. Венгловский А. Дары свыше / А. Венгловский // Бизнес. – 2005. – №43. – С. 86–90.

Олександр Ситник

доктор історичних наук, доцент, завідувач кафедри історії Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького (м. Мелітополь)

ШЛЯХИ ЗБЕРЕЖЕННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН ПІВНІЧНО-ЗАХІДНОГО ПРИАЗОВ'Я

Тематика збереження та розвитку нематеріальної культурної спадщини національних меншин Північного Приазов'я залишається досить актуальною з огляду на особливу увагу до національних меншин у країні. Однак вивчення цієї теми залишається недостатнім стосовно її важливості. Можна назвати всього декілька праць, присвячених нематеріальній культурній спадщині національних меншин України, зокрема – культурній спадщині болгар. Насамперед, це роботи І. Аносова [1], І. Аносова та Л. Афанасьєвої [2], О. Арабаджі [3], Л. Гасиджак [4], С. Горського [5], В. Гудзя та С. Пачева [6], М. Козловець [7], Р. Олексенка, В. Молодиченка й Г. Тараненко [8], Р. Олексенка та Ю. Васюк [9], С. Пачева [10]. Це зумовлює необхідність проведення більш ґрунтовного дослідження проблеми нематеріальної культурної спадщини національних меншин Північно-Західного Приазов'я.

Проблематика нематеріальної культурної спадщини національних меншин, її унікальності та специфіки в ХХІ столітті набуває особливої актуальності. Адже, на переконання Р. Олексенка та Ю. Васюк, масова культура, стандартизація способу існування більшості людей здатні нівелювати творче й неповторне в кожній людині. У періоди, коли одночасно з перетвореннями в соціальній та економічній сфері суспільство здійснює потужний уніфікувальний освітній, психологічний, культурний вплив на особистість, виникають кризові явища ідентичності особистості, бо соціальні чинники (колективне в спільноті людей) суперечать особистісним (індивідуальним для кожної людини) [9, с. 124]. У цій ситуації особливого значення набуває проблема збереження та плекання нематеріальної культурної спадщини національних меншин України.

У нинішній непростий період державотворення велика роль має відводитися політиці держави в сфері культури. Розвиток сучасної української культури є тим складником процесу становлення громадянського суспільства, який неможливий без залучення традиційної культури. Залучення елементів традиційної культури дозволяє підкреслювати самобутність і безперервність розвитку Української держави [5, с. 35–37]. І значну роль у цьому процесі має відігравати саме нематеріальна культурна спадщина національних меншин, адже в сучасній Україні, як у державі з толерантним, цивілізованим ставленням до усіх національних меншин, що населяють країну, важливим пріоритетом є всебічна підтримка та заохочення до збереження та плекання нематеріальної культурної спадщини усіх національностей, які її населяють. Повною